

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

6 ביולי 2015

930

י"ט בתמוז התשע"ה

עמוד

הצעת חוק תשלום קצבאות לחיילי מילואים ולבני משפחותיהם (תיקון מס' 7), התשע"ה–2015 764

הצעת חוק תשלום קצבאות לחיילי מילואים ולבני משפחותיהם (תיקון מס' 7), התשע"ה-2015

1. תיקון סעיף 5 בסעיף 5(a) לחוק תשלום קצבאות לחיילי מילואים ולבני משפחותיהם, התשס"ב-2002' (להלן – החוק העיקרי), בפסקה (1), במקום "שיעור התגמול ליום, לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי" יבוא "שכר העבודה הרגיל של עובד או ההכנסה הממוצעת של עובד עצמאי לפי סעיף 273 לחוק הביטוח הלאומי, לפי העניין".

ד ב ר י ה ס ב ר

קביעת רף תחתון בגובה השכר הממוצע כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי. חוק הביטוח הלאומי קובע כי התגמול בעבור שירות מילואים לא יעלה על תקרה בגובה של 5 פעמים "השכר הבסיסי" כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי. תקרה זאת עומדת כיום על כ-42,500 שקלים חדשים לחודש.

יובהר כי הצעת חוק זו אינה באה לבטל את הרציונל העומד בבסיס חוק הקצבאות ולפיו לא ישולמו קצבאות במקום שבו קיים מנגנון שיפוי באמצעות קופת גמל של חייל המילואים, ואף לא לבטל את תקרת ההכנסה שעל בסיסה מחושבת הקצבה. עם זאת, הואיל ואופן חישוב הקצבה כיום, בהתחשב בהפחתת הזכויות מקופת הגמל מצד אחד, ובתקרת ההכנסה מצד שני, פוגע בכיסוי הניתן לחייל מילואים שהיתה לו ערב פגיעתו הכנסה גבוהה, ובמקרה של פטירה – פוגע במשפחתו. זאת מאחר שהחוק קובע כי ראשית מתבצע חישוב השכר שממנו תיגור הקצבה ואם הוא עולה על התקרה – נלקחת בחשבון התקרה. רק בשלב זה מחושבת הקצבה ומופחתים ממנה התשלומים מקופת הגמל. יוצא אם כן, שמתבצעת הפחתה עודפת של גובה הקצבה לחייל המילואים או למשפחתו.

לפיכך מוצע לתקן את אופן חישוב הקצבה בחוק הקצבאות כדלקמן:

(1) משכורתו הקובעת של חייל המילואים כמשמעותה בסעיף 5 לחוק, תיקבע על פי הכנסתו של חייל המילואים ערב הפגיעה, כשתישמר הקביעה הקיימת היום בחוק לעניין הרף התחתון בגובה השכר הממוצע, כמפורט בסעיף 5(a)(2) לחוק;

(2) הקצבה תיקבע על בסיס המשכורת הקובעת כשהיא מוכפלת בשיעור הקצבה;

(3) במקרה של זכאות של חייל המילואים או משפחתו לקופת גמל, תשולם קצבה משלימה כמשמעותה בסעיף 8 לחוק, קרי: מהקצבה המחושבת יופחתו סכומי התשלומים שזכאים להם חייל המילואים או משפחתו מקופת גמל;

(4) הקצבה או הקצבה המשלימה, לפי העניין, יוגבלו באותה תקרת תגמול שקיימת כיום בתשלום לחייל מילואים על פי חוק הביטוח הלאומי, כאמור לעיל.

בללי בשנת 2002 אישרה הכנסת את חוק תשלום קצבאות לחיילי מילואים התשס"ב-2002 (להלן – "החוק" או "חוק הקצבאות"). במסגרת חוק זה הוסדרו זכויותיהם הפנסיוניות של חיילי מילואים אשר נגעו במסגרת תפקידם וכן בני משפחותיהם במקרה של פטירה. מדובר במתן זכויות ייחודיות מעבר לזכויות הניתנות לנכים ולמשפחות שכולות מכוח חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959, וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950.

מטרתו של חוק הקצבאות היא להסדיר תשלום קצבאות לחיילי מילואים שנפגעו תוך כדי ועקב שירותם במילואים ובכך איבדו מכוסר עבודתם, וכן תשלום לבני משפחתם של חיילי מילואים שנהרגו תוך כדי ועקב השירות. התשלומים לפי חוק הקצבאות דומים לתשלומים המשולמים לחיילים בשירות קבע שנפגעו ולבני משפחותיהם במקרה של פטירה, מכוח חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985, ומכוח הסדרים נוספים, חלקם באמצעות חברת חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ. החוק ביקש אם כן להשוות את זכויות חיילי המילואים לזכויות משרתי הקבע בצה"ל הניתנות מכוח הסדרים פנסיוניים וביטוחיים.

לצד זאת, חוק הקצבאות מבהיר כי זכויות מכוחו יינתנו במקום שבו אין מקור לפיצוי על אבדן כושר העבודה או לתשלום פנסיוני קבוע בשל הפטירה. החוק קובע כי הזכאות לקצבה תהיה רק במקום שבו חייל המילואים לא היה עמית בקופת גמל (כהגדרתה בחוק), או שהוא או שאירוי אינם זכאים לקצבה ממנה או שקיבלו קצבה מקופת גמל שהיא פחותה מזכויותיהם לפי החוק. אם קיימת זכאות לתשלום מקופת גמל כאמור ישולמו קצבאות מאוצר המדינה רק בעבור ההפרש שבין הזכאות לקצבאות על פי החוק לבין התשלום המשולם מקופת הגמל.

עוד קובע החוק, כי משכורתו הקובעת של חייל מילואים, שעל בסיסה תחושב קצבתו, תיגזר משיעור תגמול המילואים שהגיע לחייל המילואים מהמוסד לביטוח לאומי במועד האירוע שבו נפגע. תגמול המילואים נקבע בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), בהתבסס על שכרו של חייל המילואים בחודשים שקדמו לשירות המילואים, תוך

¹ ס"ח התשס"ב, עמ' 400; התשע"ה, עמ' 287.

"תקרת הקצבה 8א. (א) גובה הקצבה המשולמת לחייל מילואים נכה לפי סעיפים 3 ו-6(א) או הקצבה המשלימה המשולמת לפי סעיף 8(א), לא יעלה על שיעור התגמול ליום לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי, שהגיע לחייל המילואים הנכה במועד האירוע שבשלו הוכר כנכה לפי חוק הנכים, כשהוא מוכפל בשלושים, כפול שיעור הקצבה בהתאם לסעיף 6(א) אשר לו זכאי חייל מילואים נכה (להלן – תקרת קצבת הנכות).

(ב) גובה הקצבה המשולמת לשאיריו של חייל מילואים שנספה, לפי סעיפים 4 ו-6(ב) או הקצבה המשלימה המשולמת לפי סעיף 8(א), לא יעלה על שיעור התגמול ליום לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי, שהגיע לחייל המילואים הנספה ערב מותו, כשהוא מוכפל בשלושים, כפול שיעור הקצבה בהתאם לסעיף 22 לחוק שירות הקבע (להלן – תקרת קצבת השאירים).

(ג) ניכויים והפחתות מקצבת הנכות או מקצבת השאירים כאמור בסעיפים 6(ב) ו-7, יבוצעו לאחר שהוחלה על הקצבאות התקרה לפי סעיף קטן (א) או (ב), לפי העניין."

"מועד תשלום קצבת שאירים 11א. על אף הוראות סעיף 11, קצבת שאירים תשולם ביום הראשון של כל חודש, החל בחודש הראשון שאחרי החודש שבו נולדה העילה לקצבה, כאשר התשלום הראשון יהיה בעד החודש שבו נולדה העילה לקצבה."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2 מוצע להוסיף את סעיף 8א לחוק ולקבוע תקרה לקצבה המשולמת לחייל מילואים נכה או לשאיריו של חייל המילואים שנספה, בדומה לתקרה הקבועה כיום בחוק הביטוח הלאומי. בהתאם להצעה זו, גובה הקצבה המשולמת על פי חוק זה לחייל מילואים נכה או לשאיריו של חייל המילואים שנספה לא יעלה על שיעור התגמול ליום לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי כשהוא מוכפל ב-30, כפול שיעור הקצבה בהתאם לסעיף 6 לחוק שזכאים לו חייל מילואים נכה או שאיריו של חייל המילואים שנספה, וזאת אף אם הם זכאים לקצבה מקופת גמל.

נוסף על כך למען הבהירות, מוצע לציין במפורש בחוק כי קיומו והפחתות המבוצעות בהתאם להוראות סעיפים 6(ב) ו-7 לחוק יבוצעו לאחר החלת התקרה האמורה על קצבת חייל המילואים הנכה או קצבת השאירים, לפי העניין, ולא טרם החלת תקרת הקצבה.

סעיף 3 מוצע להוסיף לחוק את סעיף 11א ולקבוע בו כי קצבת שאירים תשולם לשאיריו של חייל מילואים החל מהחודש הראשון שאחרי חודש פטירתו של חייל המילואים, בעבור החודש שבו נפטר החייל. זאת, כדי לוודא שלשאירי חייל המילואים תהיה הכנסה רציפה, בשונה מהמצב הקיים כיום בחוק שלפיו הקצבה הראשונה

עוד מוצע לתקן את מועד תשלום הקצבה במקרה של פטירת חייל מילואים, כדי לוודא שלשאירי חייל המילואים תהיה הכנסה רציפה. על פי נוסח החוק כיום, הזכאות לקצבה מתחילה מראשית החודש שלאחר הפטירה. מוצע כי הזכאות לקצבת שאירים תינתן גם בעבור החודש שבו נפטר החייל.

תיקונים אלה בחוק באים לתקן את המצב הקיים בעבור חיילי המילואים הנושאים בנטל שירות המילואים, מתייצבים בכל עת ומסכנים את חייהם למען הגנה על המדינה ובעבור משפחותיהם.

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף 5 לחוק הקצבאות כך שהמשכורת הקובעת לגבי חייל מילואים זכאי או לגבי שאיריו תהיה הגבוהה מבין אלה: שכר העבודה הרגיל בהתאם לסעיף 273 לחוק הביטוח הלאומי, שהגיע לחייל המילואים במועד האירוע שבשלו הוכר חייל המילואים כנכה לפי חוק הנכים, או ערב מותו של חייל מילואים נספה, לפי העניין, כשהוא מוכפל בשלושים, או השכר הממוצע, כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי, במועד האירוע שבשלו הוכר חייל המילואים כנכה לפי חוק הנכים, או ערב מותו של חייל מילואים נספה, לפי העניין.

(א) תחילתו של חוק זה ב־1 בחודש שלאחר פרסומו (להלן – יום התחילה), והוא יחול גם על חייל מילואים זכאי ועל שאיר זכאי שהוכרו לפי הוראות החוק העיקרי בשל נכות או פטירה שאירעו לפני יום התחילה, ואולם הוראות החוק העיקרי בנוסחו בחוק זה, לעניין חישוב גובה הקצבאות, יחולו על תשלום קצבאות מיום התחילה ואילך, אף אם הנכות או הפטירה אירעו לפני יום התחילה.

(ב) על אף האמור בסעיף 11 לחוק העיקרי, חייל מילואים נכה או שאיריו של חייל מילואים שנספה, שלא היו זכאים לקצבה בהתאם לחוק העיקרי בנוסחו ערב יום התחילה ושעשויים להיות זכאים לגמלה בהתאם לחוק זה, יוכלו להגיש בקשה לגמלה עד תום שנתיים מיום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין חישוב גובה הקצבאות, יחולו על תשלום קצבאות מיום התחילה ואילך, אף אם הנכות או הפטירה אירעו לפני יום התחילה.

כמו כן מוצע לקבוע כי שאירים של חייל מילואים שנספה לפני מועד תחילת התיקון המוצע ואשר בקשתם נדחתה מכיוון שהם היו זכאים לקצבה מקופת גמל, או שלא הגישו בקשה מן הטעם שלא עמדו בתנאי החוק בנוסחו דאז, יוכלו להגיש בקשה לגמלה וזאת עד תום שנתיים מיום תחילתו של תיקון זה.

משולמת בחודש השני שאחרי החודש שבו נולדה העילה לקצבה.

סעיף 4 מוצע לקבוע כי תחילת התיקון המוצע תהיה ב־1 בחודש שלאחר פרסומו, והתיקון יחול, לעניין תשלומים שישולמו החל ממועד תחילתו, גם על חיילי מילואים ושאירים הזכאים לקצבה בהתאם לחוק ושפגיעתם היתה לפני תחילתו של התיקון, וזאת כל עוד הפגיעה היתה במועד התחולה הקבוע בסעיף 19 לחוק או לאחרי. עוד מוצע להבהיר כי הוראות התיקון המוצע